

**Jelgavas
republikāniskās
psihoneiroloģiskās slimnīcas
vēstures lappuses**

Jelgava 1993.

Bijušās Kurzemes hercogistes galvaspilsētā Jelgavā no centra uz Svētes pusi ved senlaicīgā Filozofu iela, kādreizējais "Filozofu ceļš", pa kuru 18. gadsimtenī viesošanās reizēs labprāt pastaigājušies J. Herders (1744.-1803.) un J. Hamans (1739.-1788.), apcerot filozofiskas problēmas. Ielas galā, skaista parka ielokā, redzama ēku kopa, kura veidojusies pirms gadsimtu mijas un vēlākajā laikā ar jaunuzceltiem korpusiem dienvidu pusē. Tā ir Jelgavas republikāniskā psihoneiroloģiskā slimnīca, kas savos vairāk nekā simts pastāvēšanas gados daudzreiz mainījusi nosaukumu, bet tautā joprojām tiek dēvēta par Ģintermuižu.

Baltā divstāvu ēkā, kādreizējā doktorātā, kuru projektējis arhitekts barons U. Hoiningens-Huene (celta 1913.-1914.), kopš 1987. gada atrodas slimnīcas vēstures muzejs.

Speciālajā literatūrā diezgan plaši atspoguļota psihiatrijas attīstības vēsture, attieksme pret psihiski slimajiem dažādos laikmetos un izmaiņas terapijā, toties praktiski maz pieminēta atsevišķu psihiatrisko slimnīcu vēsture no to dibināšanas dienas līdz mūsu laikam, tādejādi miniatūrā parādot psihiatrijas attīstību konkrētā zemē noteiktā laika posmā.

Šādu darbu veica psihiatrs, medicīnas vēsturnieks Arnolds Laksbergs (1901.-1983.), savācot un apkopojot daudz datu par Jelgavas republikāniskās psihoneiroloģiskās slimnīcas vēsturi un izveidojot muzeju, kurš atklāts 1977. gada 17. decembrī nelielā pagrabstāva telpā.

Jelgavas psihiatrisko slimnīcu dibinājis mācītājs Ludvigs Traugots Kristiāns Fridrihs Katerfelds (1843.-1910.), kurš, būdams neparasta personība ar plašu interešu loku un lielām organizatora spējām, savā nesavtīgajā darbībā balstījās uz

patiesu un dziļu cilvēkmīlestību. Grūti pat uzskaitīt visas nozares, kurās darbojies mācītājs Katerfelds, kādiem pasākumiem licis pamatus, pie kam daudzi no tiem aktuāli vēl šodien.

Mācītājs Ludvigs Katerfelds (1843.-1910.) - Ģintermuižas slimnīcas pamatlicējs

No 1880. gada, būdams Jelgavas diakonisu nama rektors, viņš to būtiski pārveidoja un paplašināja, apmācot vājinieku aprūpētājas, ar to likdams pamatus žēlsirdīgo māsu audzināšanas darbam Latvijā. Pēc viņa ierosmes atvēra diakonisu namus Tukumā, Kandavā, Sabilē, Aizputē, Talsos

un Liepājā. Par šo darbu 1881. gadā viņš tika apbalvots ar III klases Staņislava ordeni, bet 1895. gadā - ar Zelta Krūšu krustu.

Viņa darbības pamatprincips bija rūpes un aizgādniecība par cilvēkiem, kuri dzīvei nespējīgi vai tajā apmaldījušies. Lai to īstenotu, viņš dibināja "Magdalēnas palīdzības biedrību", kura rūpējās par pakļidušām sievietēm, "Biedrību strādīguma veicināšanai" dzērājiem, kļaidoņiem un bijušajiem cietumniekiem, 1881. gadā Rātsmuižīnā atvēra strādnieku koloniju.

Diakonīsu darbība Kurzemes pilsētās un nodaļa psihiski slimajiem, saukta "Apgādāšanas un žēlsirdības nams Staļplaci", kas atvērts 1825. gadā, nespēja apmierināt pieaugošo vajadzību pēc psihiski slimo aprūpēšanas, tādēļ Kurzemes mācītāju sinodes uzdevumā 1887. gada 3. jūnijā L. Katerfelds atklāja iestādi "Plānprātīgiem, epileptiķiem un dumjiem", nosaucot to par Taboru (Bībelē minēts kalns, kura pakājē Kristus izdziedinājis ar epilepsiju slimu zēnu), ar 15 gultām, pirmajā dienā uzņemot divus slimniekus. Sākumā iestāde irēja Ģintera muižīņu, no kuras radies vēlākais un vēl tagad tautā pastāvošais slimnīcas nosaukums, Blēzes muižu, Hiršfelda muižu, Kleina sērkokociņu fabriku. 1902. gadā iestādei bija 22 ēkas, 200 gultu, izvietotas 16 nodaļās. 1915. gadā slimnieku skaits sasniedza 280, to vidū bijuši arī bērni.

Iestādes vadībai palīdzēja Vācijā apmācītā Katerfelda māsiņa Matilde. Taboru veidoja, ņemot par paraugu Vācijas iestādi, sauktu "Bēтели" pie Bilenfeldes. Četri "Nācāretes brāļi" no "Bēteles" darbojās Taborā kā "mājas tēvi" vīriešu nodaļās, bet diakonises rūpējās par sievietēm.

Tabora ēkas nosauca Bibelē minētu vietu vārdos - Ziloa, Coara, Pnile, Bētele un Bētleme. Šīs celtnes saglabājušās vēl šodien.

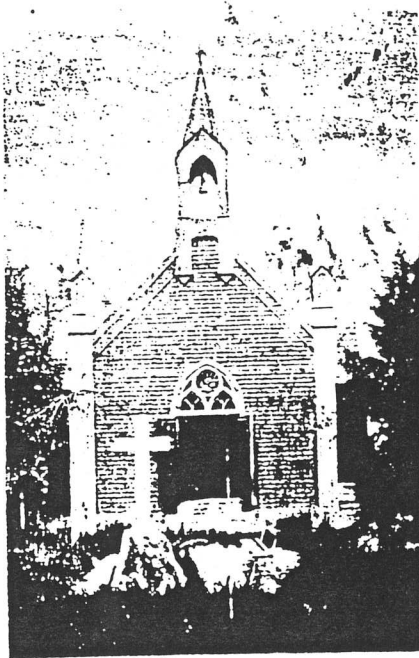

Tabora ēkas (nav saglabājušās)

Iestādi daļēji uzturēja Kurzemes bruņniecība, tai tika veltīti arī vairāku draudžu ziedojumi. Kaut par uzturēšanos Taborā bija jāmaksā atbilstoši trīs klašu iedalījumam, iestāde savu kasi papildināja, pārdodot kvasu un izīrējot laivas jalgavniekiem Jēkaba kanālā.

Ne visas ēkas bija piemērotas slimnieku izvietošanai.

Ūdens tika smelts no Jēkaba kanāla, tādēļ bieži bija infekciju uzliesmojumi. Katerfelda brālis Traugots Katerfelds (1841.-1903.), pēc profesijas inženieris, saimniecības vajadzībām ierīkoja artēzisko aku.

Tabora Krusta baznīca

1898. gadā iestāde izveidoja savu kapsētu, kurā pēc L. Katerfelda norādījumiem uzcēla nelielu baznīcu kopā ar kapliču. Šajā kapsētā bez jau pieminētā Traugota Katerfelda apglabāts brālis Kārlis Katerfeds (1845.-1901.), kurš trīs pēdējos savas dzīves gadus strādāja par grāmatvedi Taborā, un brālis Ādolfs Katerfelds (1855.-1905.) - ārsts no Tukuma puses. Te atdusas arī L.Katerfelda kundze Lidija Luīze dz. Hoffa (1836.-1901.), bet blakus tai 1910. gadā apglabāts arī Ludvigs Katerfelds.

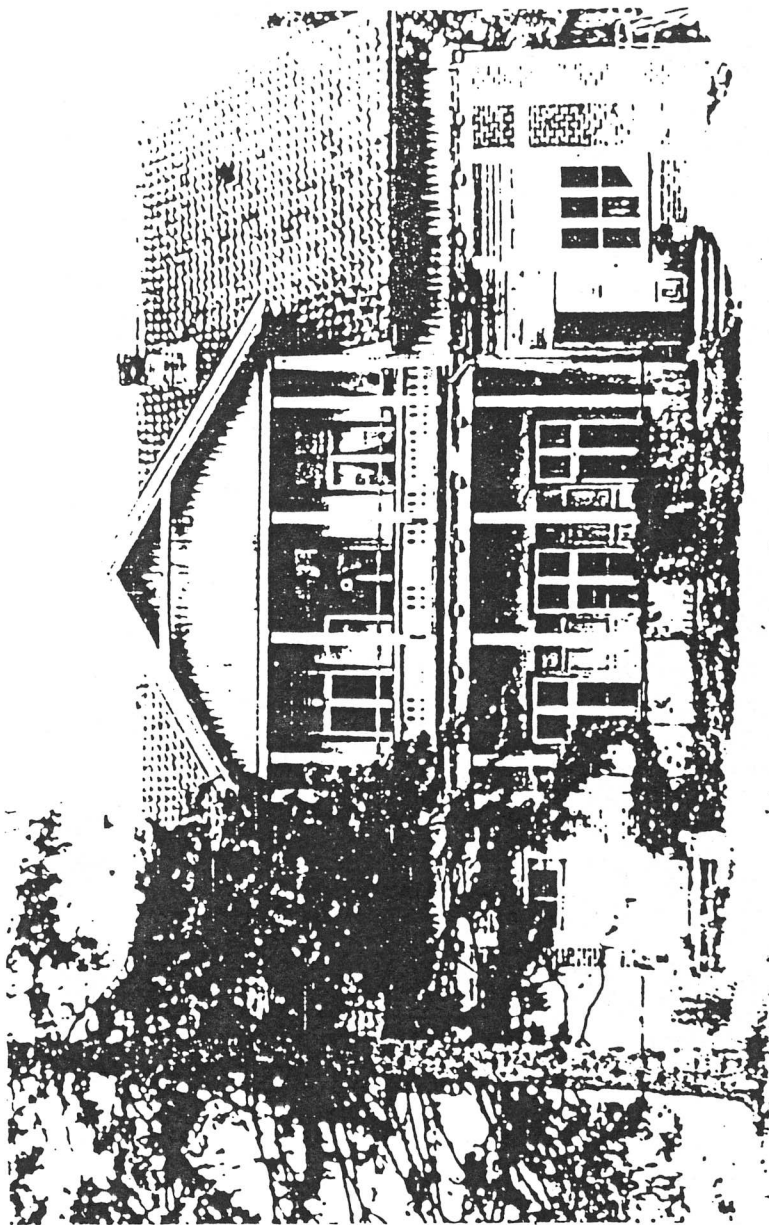

Ludvigs Katerfelds ar kundzi Lidiju dzīves novakarē

Vēlākajos gados iestādes rektori un vadītāji bija mācītājs V. Urbans (1908.-1916.), mācītājs L. Zēzemanis (1916.-1919.) un atvaļinātais pulkvedis J.Bušs.

Taborā nebija profesionāla medicīniskā personāla. Slimniekus tikai kopa un uzraudzīja, un no mūsdienu skatījuma tas vairāk pielīdzināms pansionātam. Akūtu saslimšanu gadījumos iestādi apmeklēja pilsētas ārsts G. Otto. Pirmais pastāvīgais ārsts Taborā no 1913. gada bija E. Hellmanis.

1898. gadā L. Katerfelds panāca tāda paragrāfa apstiprināšanu statūtos, kas atļāva blakus Taboram dibināt slimnīcu garīgi slimajiem. Kurzemes bruņniecība, muižnieku landtāgs, nolēma uzcelt iestādi akūtu slimnieku ārstēšanai. Jauno slimnīcu - "Vājprātīgo iestāde pie Tabora" - atklāja 1901. gada 1. janvārī, un tajā bija nodaļa ar 20 gultām. 1907. gadā tā ieguva nosaukumu "Ģintermuiža". Slimnīcas direktors

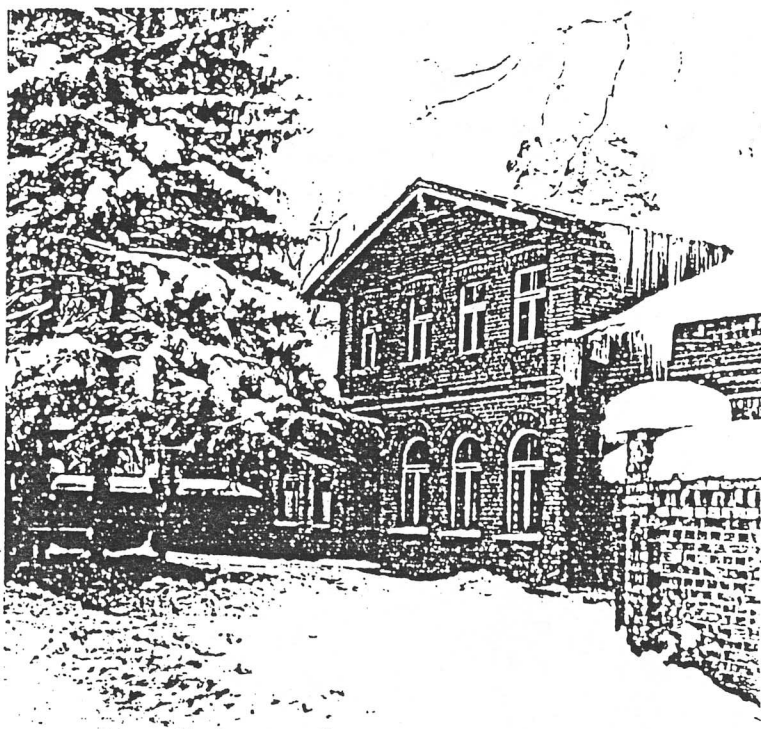
"Ozolmūža" - māja, kurā no 1901. g.-1909. g. dzīvoja L. Katerfelds

H. Hildebrands (1901.-1916.) strādāja kopā ar ārstiem V. Stiedu (1904.-1909.) un E. Hellmani (1913.-1919.).

Slimnīcā strauji izvērās celtniecības darbi - tika celti atsevišķi tam laikam Eiropā moderni paviljoni. Pirmā pasaules kara priekšvakarā slimnīcā jau bija 100 vietu un jaunās ēkas atradās skaisti veidotā parkā.

Slimniekus iedalīja trīs klasēs ar atbilstošu apmaksu. Nodaļās valdīja stingra kārtība saskaņā ar speciāli izveidotu "Kārtības noteikumu" grāmatu, kuras saturs liecina par patiesi humānu attieksmi pret slimniekiem, piemēram, par rupju vārdu lietošanu draudējusi atļaišana no darba.

Gintermuižas slimnīcas administrācijas ēka

1921. gada 1. aprīlī Tabors un Ģintermuiža apvienoti kā Ģintermuižas slimnīca ārsta K. Neiberga vadībā.

Sākās straujš uzplaukuma laiks, attīstot laboratorijas darbu (laborantes M.Rancāne, E. Ulmane), ieviešot Eiropas jaunākās terapijas metodes.

Slimnīcas darbs un ārstu publikācijas atspoguļotas iestādes 50 gadu jubilejai veltītajā krājumā.

Lai novērstu hospitalismu un veicinātu slimnieku atgriešanos dzīvē, direktors K. Neibergs organizēja speciālus kursus kopējiem. Vērsās plašumā personāla sabiedriskā dzīve: nodibināja kori, pūtēju orķestri, stīgu orķestri un teātra trupu.

Vecākais ārsts R. Verners, kurš slimnīcā strādājis no 1920. gada, pilnveidoja darba terapiju, ietverot tajā strādāšanu slimnīcas palīgsaimniecībā, parka kopšanu, pat sarežģītākus darbus drēbnieku, galdnieku, kalēju, kurpnieku, krāsotāju, grozu pinēju un atslēdznieku darbnīcās.

Ārsts publicējis darbus: "Luesa loma gara un nervu slimībās", "Sifilisa seroloģisko reakciju jūtīgums un nespēcīgās parādības".

Dr. med. V. Nikolajevs 1936. gadā aizstāvēja doktora disertāciju "Par aknu un smadzeņu attiecībām", kuras kopija eksponēta muzejā. 1936. gada 14.decembrī viņš pirmais Latvijā sāka insulīna terapiju psihiski slimajiem, pakāpeniski vēršot to plašumā. No 1937. gada 2. jūnija ārsts H. Īdelsons pielietoja kardiozola šoka terapiju, kombinējot to ar insulīna terapiju.

Bez minētajiem ārstiem slimnīcā vēl strādāja: L. Neiberga (1920.-1939.), M. Grīnberga (1933., 1940.-1941.), H. Ellers (1939.-1943.), K. Vilks (1935.-1945.), Ž. Karlsons

(1925.-1927.), T. Frīdeberts (1935.-1936.), V. Ozoliņš (1932.-1933.).

Aktīvā terapija palielināja slimnieku apgrozību slimnīcā, tomēr to skaits nemitīgi auga: no 326 - 1921. gadā līdz 487 - 1931. g. un 596 - 1937. gadā.

1939. g. ārsti K. Neibergs, L. Neiberga, R. Verners un V. Nikolajevs repatriējās uz Vāciju.

1940. gadā, Padomju Savienībai okupējot Latviju, Ģintermuižas slimnīcā ārstējās ap 500 slimnieku, kas bija izvietoti 14 nodaļās. Slimnīcu vadīja ārsts V. Ozoliņš, strādāja ārsti H. Ellers, H. Īdelsons, K. Vilks, A. Īdelsons. Ieviesa 6 stundu darba dienu.

1941. gadā, sākoties karam, apcietināja galveno ārstu V. Ozoliņu, ebreju tautības ārstus A. Īdelsonu un H. Īdelsonu. Ģintermuižas slimnīca kā progresīva, aktīvi ārstējoša un zinātniski strādājoša iestāde beidza pastāvēt.

1941. gada 20. augustā no slimnīcas izveda 45 ebreju tautības slimniekus.

1942. gada 8. janvārī netālu no slimnīcas mežā nošauti 443 slimnieki - 263 sievietes, 180 vīrieši, starp tiem arī ārsts O. Straume. No palikušajiem 125 slimniekiem 74 ievietoja vecajās Tabora ēkās, bet pārējos pārveda uz Ozolpils invalīdu namu.

Ģintermuižas slimnīcas ēkās izvietojās vācu iestādes: cietums, noliktavas un kāda nodaļa ar tuberkulozi slimiem karagūstekņiem.

1944. gada vasarā, fronteī tuvojoties Jelgavai, 47 slimnieki personāla vadībā kājām devušies uz "Audruvi" - lauku mājām Jelgavas apriņķī. Pārējie, arī tie, kas atradās

Ozolpils invalīdu namā, kājām, ar vilcienu pārvesti uz Rīgas psihiatrisko slimnīcu.

Karam beidzoties, slimnieki atgriezušies Ģintermuižā, kuras ēku lielākā daļa bija kļuvušas dzīvošanai nederīgas. 1944. g. 10. novembrī no "Audruves" atgriezušos slimniekus izvietoja zirgu staļļos (tagadējo jauno korpusu vietā).

Atjaunošanas darbi noritēja smagi: trūka telpu, iekārtu, drēbju, pārtikas. Sanitārais stāvoklis bija gauži neapmierinošs: daļa slimnieku gulēja uz grīdas novietotiem salmu maisiem, bērni - pa diviem vienā gultā. Ūdens tika ņemts no upes, kas izraisīja biežus dizentērijas uzliesmojumus.

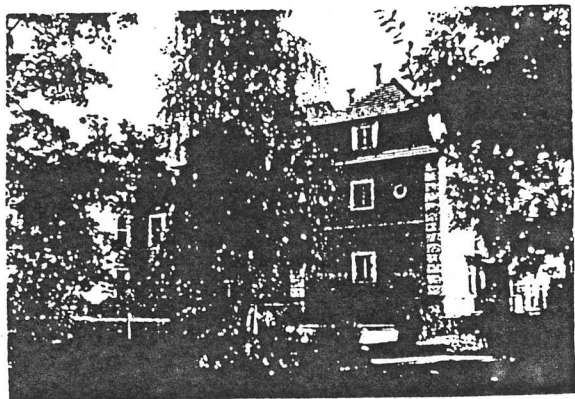

Ārsts un medicīnas vēsturnieks Arnolds Laksbergs
(1901.-1983.) - slimnīcas muzeja dibinātājs

Galvenā ārsta G. Berga (1941.-1949.) vadībā pakāpeniski veica atjaunošanas darbus. Palielinājās ārstu skaits - no 1946. gada slimnīcā strādāja A. Laksbergs, no 1947. gada - H. Saltups un Ē. Šmite, no 1948. g. - F. Levitas, no 1949. g. - H. Balode.

Palielinājās arī vidējā posma darbinieku skaits, sevišķi pēc 1948. gada māsu kursiem Jelgavā.

1946. gadā nodibināja psihiatrijā pirmo bērnu nodaļu Latvijā, kuru vadīja ārsts A. Laksbergs, viņu nomainīja ārstes F. Levitas, Ē. Šmite, V. Gulbe, V. Plūde. Sākumā nodaļa bija izvietota vecajās ēkās bez labierīcībām un bērnu kopšanā personāla trūkuma dēļ tika iesaistītas saprātīgākās slimnieces. Kopš 1954. g. bērnu nodaļu ievietoja slimnīcas labākajā ēkā (celta 1931. g.) skaistā parkā. Nodaļai bija dzīvās dabas stūrītis - "putnu māja" un neliels dārziņš divām stīrnām.

1931. gadā celtā slimnīcas ēka,
kurā no 1954. g. - 1976. g. atradās bērnu nodaļa

Darbu ar slimniekiem sāka logopēdi un pedagogi. Paralēli plaši lietotajai insulīna terapijai piecdesmito gadu otrajā pusē sākās ārstēšana ar neiroleptiķiem.

Līdzīgi atjaunoja darbu vīriešu un sieviešu nodaļās, atsevišķi veidojot akūto un ieilgušo slimību nodaļas.

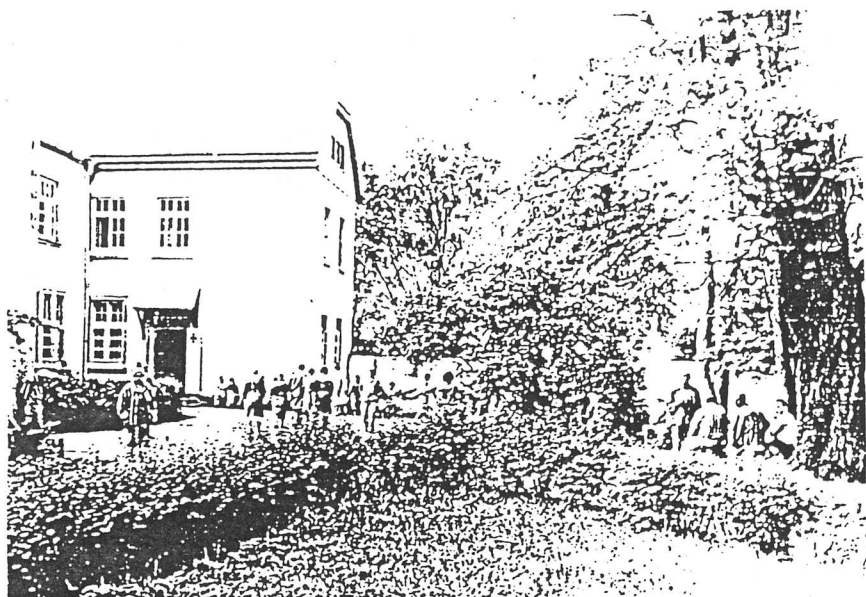
Pakāpeniski iegādājās slimnīcas medicīnisko aparatūru. 1946. gadā atvēra laboratoriju, 1948. g. - fizioterapijas kabinetu, 1950. g. - rentgena kabinetu. Kopš 1950. gada nodaļās izveidoja vecākās māsas posteni.

Tiek labiekārtotas nodaļas - telpas kļūst mājīgākas, jo tās grezno slimnieču pašausti aizkari, gleznas. Pieauga darba terapijā nodarbināto skaits: slimnieces strādāja dažādus rokdarbus, slimnieki gādāja kurināmo, jo visās ēkās, izņemot bērnu nodaļu, šai laikā vēl bija krāsns apkure. 1957. g. slimnīcā sāka ārstniecisko fizikultūru, ko vada V. Bulate. Bez psihiatriem slimnīcā strādāja arī terapeits un ginekologs.

Paplašinājās slimnieku izmeklēšanas metodes - kopš 1958. gada tiek izdarītas pneimoencefalogrāfijas, 1960. g. atvērta elektrokardiogrāfijas kabinets.

Sešdesmito gadu sākumā akūtos slimniekus uzņēma trīs nodaļās: sieviešu, vīriešu un bērnu. Plaši lietoja insulīna terapiju, konvulsiju terapiju (kardiozols, kampars), neiroleptiķus, kuru sortiments arvien paplašinājās, un hipnozes terapiju (ārsts H. Saltups).

Tas pavēra nebijušas iespējas: - saīsinājās ārstēšanas laiks, slimniekus, kurus uzskatīja par neizdziedināmiem, varēja izrakstīt no nodaļām, ņosakot ārstēšanu mājās; tomēr stāvokļa uzlabošanās ne vienmēr izrādījās ilgstoša un slimniekiem nācās atgriezties stacionārā.

Viena no Ģintermuižas slimnīcas nodaļām

Tā kā šai laikā centralizētu kvalifikācijas celšanas kursu vēl bija maz, galvenā ārsta P. Graves vadībā ik nedēļu notika ārstu konferences, akūtu un neskaidru slimnieku demonstrējumi ar sindromu zinātnisku izklāstu un tiem atbilstošas literatūras apskatu. Organizēja lekciju ciklus rajonu neiropatologiem.

Slimnieku skaits strauji pieauga: ja 1945. gadā bija 350 štata gultu, 1955.g. - 650, tad 1965. gadā jau - 800, bet reālo slimnieku skaits bija vēl lielāks, tādēļ 1963./64. g. divām bijušajām Ģintermuižas ēkām uzbūvēja otro stāvu, atverot tur jaunas nodaļas. 1965. gadā slimnīcā bija 10 nodaļas.

1964. g. 20. aprīlī atvēra dispanseru ambulatoriem slimniekiem (vadītāja V. Liepiņa, vecākā māsa E. Lismente),

kuru izvietoja divās nelielās telpās vecā korpusā. 1969. gadā uzcēla jaunu dispansera ēku.

1967. gadā atvēra dienas stacionāru un ārstnieciskās ražošanas darbnīcas - šūšanas, kartonāžas un taras sagatavošanas cehus.

1968. g. darbu sāka elektroencefalogrāfijas kabinets (ārsts M. Jofis), vēlāk papildinot to ar reoencefalogrāfijas un ehoencefalogrāfijas aparatūru.

Lai māsu darbs slimnieku kopšanā būtu pilnvērtīgāks, kopš 1966. gada slimnīcā ik gadu notika māsu kvalifikācijas celšanas kursi psihiatrijā. No 1969. gada regulāri apmācīja arī sanitāres par jaunākajām māsām.

Ārsti savas zināšanas papildināja kvalifikācijas celšanasursos Rīgā, Maskavā, Kijevā, Minskā un Pēterburgā (toreiz Ļeņingradā).

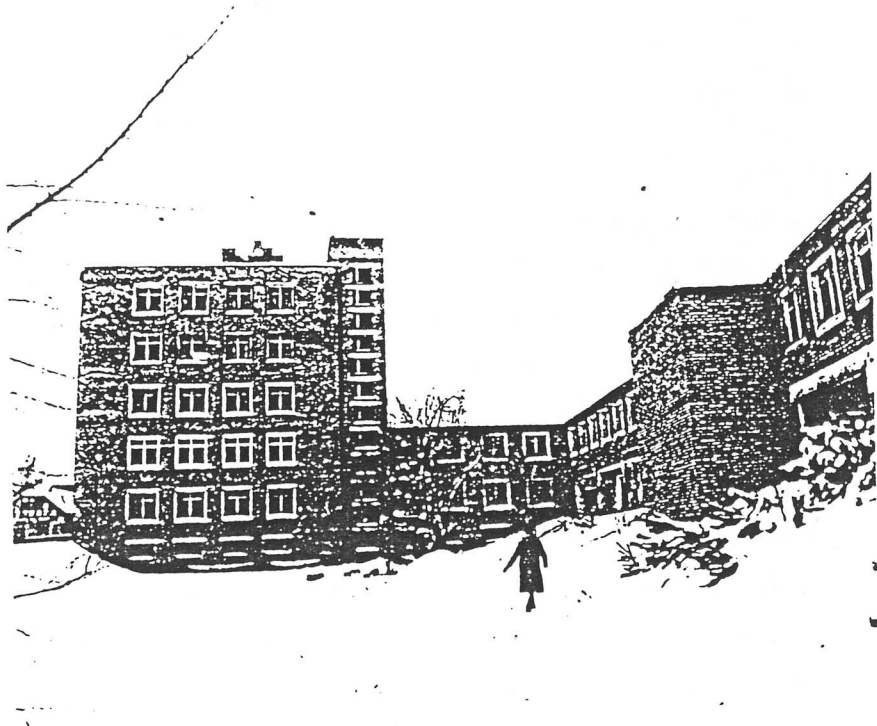
H. Vekslers, M. Jofis, V. Plūde, J. Zalcmanis aizstāvēja medicīnas zinātņu kandidāta disertācijas.

Septiņdesmitajos gados arvien lielāku vērību veltīja slimnieku rehabilitācijas un readaptācijas darbam. Lai to pilnvērtīgāk veiktu, 1972. gadā nodaļās nodibināja rehabilitācijas māsas posteni.

Tiek organizēti vēl nebijuši pasākumi - bez darba terapijas, mākslinieciskās pašdarbības un kino izrādēm slimnieki rehabilitācijas māsas pavadībā speciāli šim nolūkam gatavotos tērpos apmeklēja izstādes, koncertus un teātra izrādes pilsētā. Līdz ar rehabilitācijas māsas posteņa likvidēšanu 1977. g. šie pasākumi vairs nenotika.

1975. gadā slimnīcas apkalpojamā zonā atvēra psihiatru kabinetus, tā tuvinot psihiatrisko palīdzību iedzīvotājiem.

1976./77. g. celtie slimnīcas korpusi

1976.-1977. g. slimnīcā uzcēla jaunu ēku kompleksu, ko veidoja administratīvi-diagnostiskais korpuss un galerijām savienoti četri divstāvu spārni, kuros izvietojās 8 nodaļas. Atsevišķi uzbūvēta divstāvu ēka divām bērnu nodaļām (vad. R. Jansone, Ē. Tomašūna). Līdz ar to slimnīcā atvēra 18 nodaļas, no tām viena - narkoloģiskiem slimniekiem. No šī laika slimnieku dalījums pa nodaļām notika pēc rajonu principa, atsevišķi izdalot sievietes somatisko (gerontoloģisko)

un kara ekspertīzes nodaļu, kurā kādu laiku ārstēti arī otrā pasaules kara invalīdi.

1978. g. bija 1350 štata gultu (slimnieku skaits uz 01.01.78. - 1418).

Telpām paplašinoties, radās iespēja atvērt patopsiholoģijas kabinetu, ķirurģisko bloku un centralizētu sterilizāciju, pārvest laboratoriju uz speciāli rekonstruētu ēku.

Neiroleptiķu skaits ar dažādu ietekmju amplitūdu nemitīgi pieauga, tāpat arī antidepresanti un trankvilizātori; diemžēl medikamenti netika saņemti regulāri un bija grūti plānot to kursus. Insulīna terapija strauji samazinājās, līdz tika lietota tikai atsevišķās nodaļās dažiem slimniekiem. 1978. gadā 12. nodaļā ārsta P. Rēveļa vadībā uzsākta bada terapija.

Darba terapijā strādājošo slimnieku skaits nemitīgi pieauga, diemžēl darbs bija primitīvs un vienveidīgs.

1986. gadā slimnīcā atvēra jaunu nodaļu narkomānu un toksikomānu ārstēšanai, bet 1988. gadā narkoloģiskais dienests atdalījās no Ģintermuižas slimnīcas, veidojot Jelgavas republikānisko starprajonu narkoloģisko dispanseru ar divām nodaļām.

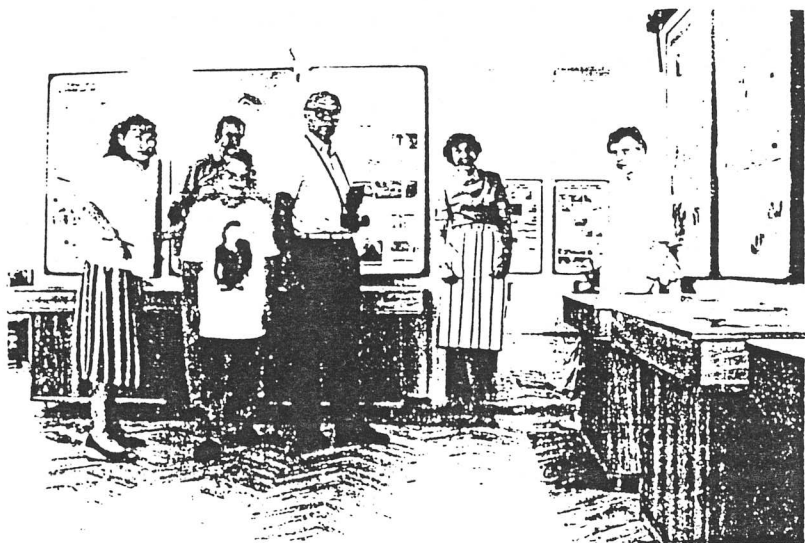
Ārsta A. Laksberga darbu muzejā kopš 1983. gada turpināja ārste I.Čakste, vācot un apkopojot datus, kā arī veicot to atlasī muzeja ekspozīcijas veidošanai.

1987. g. 3. jūnijā slimnīca atzīmēja savu simtgadi, atverot muzeju doktorāta ēkā. Apskatot trīs muzeja telpās izvietotos standus un vitrīnas, iespējams izsekot Ģintermuižas vēstures ceļu simts gadu garumā.

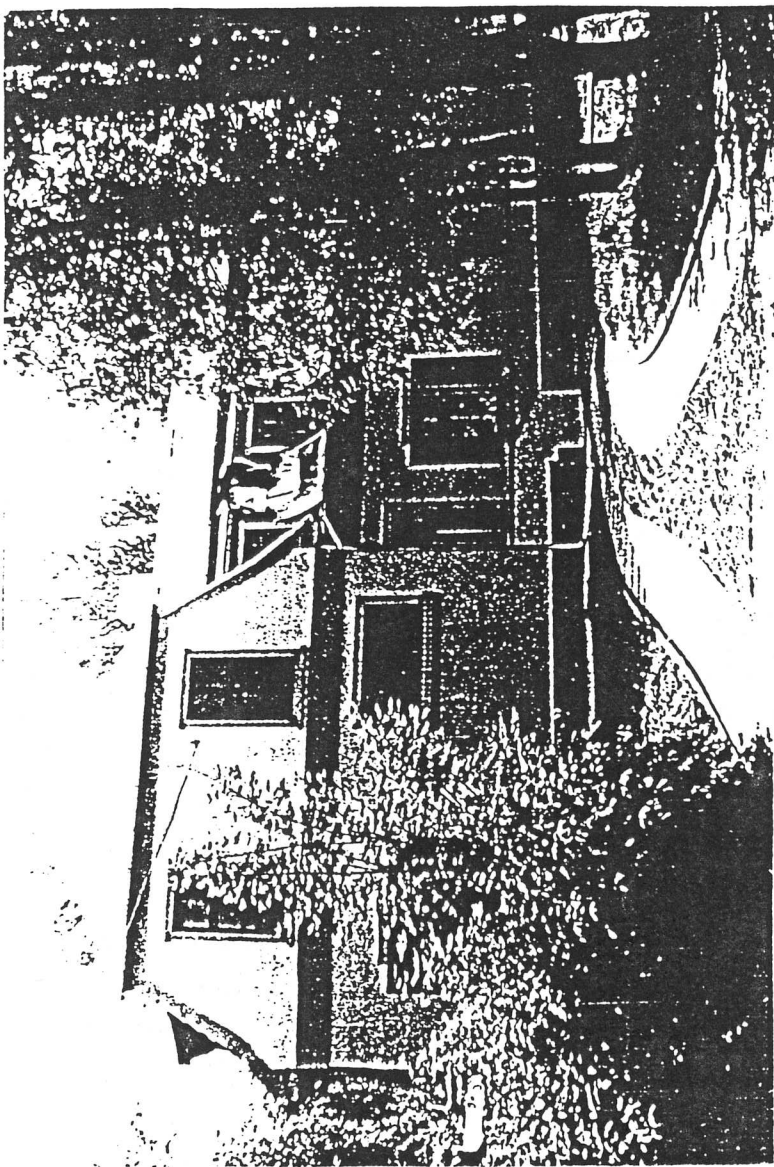
Līdzās stendiem, kas rāda slimnīcas attīstību, daži veltīti tās darbiniekiem. Redzami slimnīcas vadītāji tās pastāvēšanas

laikā, pie kam katrs ielicis tās izaugsmē sev raksturīgu devumu:

mācītājs	L. Katerfelds	1887.-1909.
ārsts	H. Hildebrands	1901.-1919.
ārsts	K. Neibergs	1920.-1939.
ārsts	V. Ozoliņš	1939.-1941.
ārsts	G. Bergs	1941.-1949.
ārsts	L. Samoiļenko	1949.-1956.
ārsts	P. Grave	1956.-1961.
ārste	R. Ducmane	1961.-1968.
ārsts	J. Ādamsons	1968.-1971.
ārsts	A. Prihodčenko	1971.-1981.
ārsts	G. Šturms	no 1981. - turpina vadīt slimnīcu.

Slimnīcas muzeja interjers. Centrā muzeja vadītāja I. Čakste

Doktorāts (celts 1913./14. gadā), kurā iekārtots slimnīcas vēstures muzejs

Ģintermuižnieki ir uzticīgi savai slimnīcai - 156 darbinieki strādā ilgāk par 25 gadiem. Vairāk nekā 50 gadus slimnīcā nostrādājusi māsa E. Lubeja.

Daudz tādu darbinieku, kuriem slimnīca bijusi vienīgā darba vieta.

1987. gadā slimnīcā strādāja 59 ārsti, uzņemti 6647, izrakstīti 6600 slimnieki.

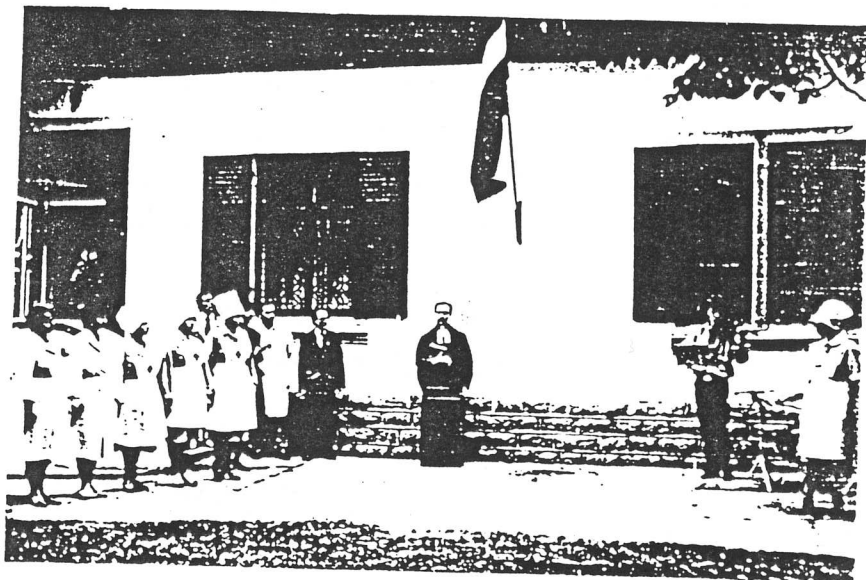
Slimnīcā par galveno māsu 25 gadus nostrādājusi I. Medne, kura veikusi lielu darbu personāla profesionālā izglītošanā, darba organizācijā. No 1986. gada I. Medne strādā par sociālās palīdzības māsu.

Simtgadi pieminot, 1988. g. izdota grāmata krievu valodā par kazuistiskiem gadījumiem psihiatriskās slimnīcas ārstu praksē, ko aprakstījuši ārsti I. Apine, V. Ansberga, I. Barsova, I. Butkeviča, Ē. Freidenfelds, R. Jansone, V. Kogane, I. Ozoliņa, N. Ozoliņa, V. Plūde, R. Petrjankina, P. Rēvelis, Ē. Tomašūna, V. Tiesnese, L. Zilbermane.

Pēdējos gados uzcelts jauns divstāvu korpuss ārstnieciskajām darbnīcām, saimniecības ēka, uzsākta dispansera nodaļas rekonstrukcija un paplašināšana, jo nākotnē paredzams ambulatoro pacientu skaita palielinājums.

Nacionālās atmodas sākumā, 1989. gada 18.-27. jūnijam, Rīgā notika pirmais Vispasaules latviešu ārstu kongress. Tas deva daudz jaunu ierosmju, dibinājās kontakti ar ārzemēs dzīvojošiem latviešu ārstiem un medicīnas māsām no Zviedrijas, Amerikas, Kanādas, Anglijas, Austrālijas, kā arī ar zviedru, somu, norvēģu ārstiem. Sākās pieredzes apmaiņu braucieni uz Zviedriju, Somiju, Norvēģiju. Slimnīcā atkārtoti

bijuši un lekcijas lasījuši ārsti no Zviedrijas, Amerikas, Kanādas, Anglijas.

Slimnīcas muzeja karoga iesvētīšana 1989. g. 15. jūnijā.

1991. g. 4. maijā, atjaunojoties Latvijas Republikai, valstī valdošā ekonomiskā krīze un inflācija skārusi arī Jelgavas psihiatrisko slimnīcu - apstājas celtniecība, sāk trūkt inventāra, medikamentu. Un te nu slimnīcai labu atbalstu sniedz kristīgās konfesijas un ārzemju latviešu ārsti, sūtot grāmatas, medikamentus un citu materiālu palīdzību.

1993. gadā, atzīmējot dibinātāja Ludviga Katerfelda 150. dzimšanas dienu, slimnīcā ir 1000 gultu un ārstējas ap 700-800 pacientu, kurus uzņem no 11 Latvijas rajoniem. Slimnīca ir otra lielākā pēc Rīgas psihiatriskās slimnīcas. Pavisam ir 16 nodaļu, no kurām divās ārstējas bērni. Nodaļās ir 60-70

slimnieku. Palīgkabinetos ir visas iespējas pacientu vispusīgai klīniskai un paraklīniskai izmeklēšanai.

Galvenais ārsts G. Šturms, viņa vietniece medicīnas jautājumos V. Ansberga un galvenā māsa A. Meiere vada 750 darbinieku lielu kolektīvu: 52 ārstus, 246 medicīnas māsas, 452 sanitārus un saimnieciskā dienesta darbiniekus.

Personāls zināšanas papildina ārstu un medicīnas māsu klīniskajās konferencēs. Sarežģītākos pacientus konsultē profesori I. Eglītis un M. Caune.

Vēsture, apmetusi simtgadu loku, atgriežas, un Jelgavas psihiatriskajā slimnīcā no Vācijas ierodas Alfreds Katerfelds, Katerfeldu dzimtas pēctecis, lai organizētu palīdzību slimnīcas tālākā celtniecībā.

Tā, cauri grūtībām, dāsnu cilvēku atbalstīta, Ģintermuiža turpina attīstīties, lai īstenotu tās dibinātāja L. Katerfelda mērķi - atgriezt dzīvē slimos cilvēkus.

Psihiatre I. Čakste

Izmantotā literatūra un avoti

1. Katterfeld A. Ludwig Katterfeld.-Beck, München, 1913.
2. Kallmeyer T. Die evangelischen Kirchen und Prediger Kurlands.-Grothuss, Riga, 1910.
3. Seuberlich E. Stammtafeln Deutsch-Baltischer Geschlechter. II Reihe, Verlag Zentralstelle für Deutsche Personen - und Familiengeschichte E.v. in Leipzig.- Leipzig, 1927.
4. Schrenck E. Baltische Kirchen-Geschichte der Neuzeit.- E. Plate, Riga, 1933.
5. Rakstu sakopojums Ģintermuižas slimnīcas 50 gadu darbības atcerei.-T.L.M.V.D. Ģintermuižas slimnīcas izdevums, Jelgava, 1938.
6. Jelgavas republikāniskās psihoneiroloģiskās slimnīcas arhīva materiāli.
7. Ārsta A. Laksberga savāktie dati par Ģintermuižas slimnīcu.
8. Bijušo slimnīcas darbinieku - E. Lubejas, M. Kalniņas, A. Ukšas, E. Puriņas - atmiņas.